C/2025/638

10.2.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 21. januar 2025

om godkendelse af Kroatiens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag

(C/2025/638)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121,

som henviser til forordning (EU) 2024/1263, særlig artikel 17,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

GENERELLE BETRAGTNINGER

(1) Den 30. april 2024 trådte en reformeret ramme for økonomisk styring i EU i kraft. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning ([1]) udgør sammen med den ændrede forordning (EF) nr. 1467/97 om gennemførelse af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud ([2]) og det ændrede rådsdirektiv 2011/85/EU om medlemsstaternes budgetmæssige rammer ([3]) de væsentligste elementer i EU's reformerede ramme for økonomisk styring. Rammens formål er at fremme sunde og holdbare offentlige finanser og bæredygtig og inklusiv vækst og modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer samt forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Den fremmer også det nationale ejerskab og lægger større vægt på det mellemfristede sigte, samtidig med at der fokuseres på en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse af reglerne.

(2) De nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, som medlemsstaterne forelægger Rådet og Kommissionen, er det centrale element i den nye ramme for økonomisk styring. Planerne skal opfylde to mål: i) sikre, at bl.a. den offentlige gæld ved udgangen af tilpasningsperioden er på en troværdig nedadgående kurs eller fastholdes på et forsvarligt niveau, og at det offentlige underskud nedbringes og fastholdes under referenceværdien på 3 % af BNP på mellemlang sigt, og ii) sikre gennemførelsen af reformer og investeringer, som reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og håndterer EU's fælles prioriteter. Med henblik herpå skal hver plan indeholde et mellemfristet tilsagn om en nettoudgiftskurs ([4]), som reelt skaber en budgetmæssig begrænsning i hele planens varighed, der dækker en periode på fire eller fem år (afhængigt af den berørte medlemsstats normale valgperiode). Derudover skal der i planen redegøres for, hvordan medlemsstaten vil sikre gennemførelsen af reformer og investeringer, som reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, navnlig i de landespecifikke henstillinger (herunder dem, der vedrører proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer, hvis det er relevant), og hvordan medlemsstaten vil håndtere Unionens fælles prioriteter. Perioden for finanspolitisk tilpasning dækker fire år og kan forlænges med op til tre år, hvis medlemsstaten giver tilsagn om at gennemføre en række relevante reformer og investeringer, der opfylder kriterierne i forordning (EU) 2024/1263.

(3) Når planen er forelagt, skal Kommissionen vurdere, om den opfylder kravene i forordning (EU) 2024/1263.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rådets forordning (EU) 2024/1264 af 29. april 2024 om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Rådets direktiv (EU) 2024/1265 af 29. april 2024 om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2 i forordning (EU) 2024/1263, dvs. offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

(4) På grundlag af en henstilling fra Kommissionen skal Rådet derefter vedtage en henstilling med henblik på at fastsætte den pågældende medlemsstats nettoudgiftskurs og, hvor det er relevant, godkende det sæt af reform- og investeringstilsagn, der ligger til grund for en forlængelse af den finanspolitiske tilpasningsperiode.

BETRAGTNINGER VEDRØRENDE KROATIENS NATIONALE MELLEMFRISTEDE PLAN FOR FINANS- OG STRUKTURPOLITISKE TILTAG

(5) Den 14. november 2024 forelagde Kroatien sin nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag for Rådet og Kommissionen. Planen blev forelagt, efter at den frist, der er fastsat i artikel 36 i forordning (EU) 2024/1263, var blevet forlænget efter aftale med Kommissionen. Den sene forelæggelse skyldes, at planen for finans- og strukturpolitiske tiltag og udkastet til budgetplan skulle komplementere og stemme overens med det nationale budget for 2025-2027, som efter planen skulle vedtages den 14. november 2024, og dermed bygge på data, som blev frigivet i forbindelse med den statistiske benchmarkrevision. Den 21. november 2024 fremsendte Kroatien et tillæg med henblik på at justere planens nettoudgiftskurs og anvende en konservativ tilgang i den finanspolitiske (udgifts) planlægning i tilpasningsperioden og således sikre, at den forventede offentlige gæld forbliver på et troværdigt forsvarligt niveau.

Forløb forud for forelæggelse af planen

(6) Forud for forelæggelsen af sin plan anmodede Kroatien om tekniske oplysninger ([5]), som Kommissionen meddelte den 21. juni 2024 og offentliggjorde den 14. november ([6]). De tekniske oplysninger angiver det niveau for den strukturelle primære saldo i 2028, der er nødvendigt for at sikre, at det offentlige underskud fastholdes under 3 % af BNP på mellemlang sigt, og at den offentlige gæld forbliver under 60 % af BNP på mellemlang sigt, uden at der træffes yderligere budgetforanstaltninger efter den fireårige tilpasningsperiode. Det mellemlange sigt er defineret som en periode på ti år efter udgangen af tilpasningsperioden. Der blev udarbejdet og fremsendt tekniske oplysninger til medlemsstaten for to scenarier: et scenario, der omfatter overensstemmelse med sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed ([7]), jf. artikel 9, stk. 3, i forordning (EU) 2024/126, og et andet, der ikke omfatter denne sikkerhedsforanstaltning.

Ifølge de tekniske oplysninger, der er meddelt Kroatien, skal den strukturelle primære saldo for at sikre overholdelse af de gældende finanspolitiske regler i en tilpasningsperiode på fire år ud fra Kommissionens antagelser, der understøtter den forudgående vejledning fremsendt i juni 2024, udgøre mindst - 0,4 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028, scenario uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed), jf. nedenstående tabel. Til information skal den strukturelle primære saldo, hvis der også tages hensyn til sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed, udgøre mindst - 0,4 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028). Sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed er imidlertid ikke påkrævet for Kroatien, som har ret til at modtage tekniske oplysninger.

Tabel 1: Tekniske oplysninger, som Kommissionen har meddelt Kroatien

Sidste år i tilpasningsperioden	2028
Minimum for den strukturelle primære saldo (i % af BNP), scenario uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed	- 0,4 %
Udelukkende til information: Minimum for den strukturelle primære saldo (i % af BNP), scenario med sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed	- 0,4 %

Kilde: Kommissionens beregninger.

(7) I overensstemmelse med artikel 12 i forordning (EU) 2024/1263 førte Kroatien og Kommissionen en teknisk dialog fra september til november 2024. I forbindelse med den tekniske dialog blev der gjort status over Kommissionens tekniske oplysninger, og dialogen vedrørte især den skattereform, som vil træde i kraft i 2025, samt de reformer og investeringer, der påtænkes gennemført som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for

([5]) Den forudgående vejledning, der meddeles medlemsstaterne og Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, omfatter tekniske oplysninger i) med og uden en forlængelse af tilpasningsperioden (dvs. henholdsvis fire og syv år) og ii) med eller uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Croatia.

([7]) I henhold til sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed, jf. artikel 8 i forordning (EU) 2024/1263, skal den årlige forbedring af den strukturelle primære saldo være 0,4 procentpoint af BNP (eller 0,25 procentpoint af BNP i tilfælde af forlængelse af tilpasningsperioden), indtil det strukturelle underskud når ned under 1,5 % af BNP.

rammerne af det europæiske semester, og på Unionens fælles prioriteter med hensyn til en retfærdig grøn og digital omstilling, social og økonomisk modstandsdygtighed, energisikkerhed og opbygning af forsvarskapacitet.

(8) Kroatien gennemførte i november 2024 en høring af civilsamfundet, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter i overensstemmelse med artikel 11, stk. 3, og artikel 36, stk. 1, litra c), i forordning (EU) 2024/1263. Den nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag blev drøftet i det økonomiske og sociale udvalg, som omfatter fagforeningerne, arbejdsgiverforeningen og repræsentanter for regeringen.

(9) Den finanspolitiske kommission afgav udtalelse om de makroøkonomiske prognoser og antagelser, der ligger til grund for den flerårige nettoudgiftskurs. Den konkluderede, at de forventede opgørelser af vækstraterne i det reale BNP, den implicitte BNP-deflator og det nationale prisindeks var passende, og at de makroøkonomiske fremskrivninger stort set svarer til eller er en anelse mere positive end de nuværende fremskrivninger fra andre relevante institutioner. Den godkendte de makroøkonomiske fremskrivninger for perioden frem til 2028, som var udarbejdet af Finansministeriet, og bemærkede, at de ligger inden for en acceptabel margen og danner et godt grundlag for udarbejdelsen af den nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag.

Andre relevante procedurer

(10) Den 14. november 2024 forelagde Kroatien sit udkast til budgetplan for 2025. Kommissionen vedtog en udtalelse om nævnte udkast til budgetplan den 26. november ([8]).

(11) Den 21. oktober 2024 rettede Rådet en række landespecifikke henstillinger til Kroatien som led i det europæiske semester ([9]).

SAMMENDRAG AF PLANEN OG KOMMISSIONENS VURDERING HERAF

(12) I overensstemmelse med artikel 16 i forordning (EU) 2024/1263 har Kommissionen foretaget følgende vurdering af planen:

Kontekst: makroøkonomisk og finanspolitisk situation og udsigter

(13) Den økonomiske aktivitet i Kroatien voksede med 3,3 % i 2023 med udgangspunkt i alle BNP-komponenter bortset fra lagerbeholdninger, idet det største bidrag kom fra investeringer og husholdningernes konsum. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 forventes økonomien at vokse med 3,6 % i 2024 med udgangspunkt i en stigende indenlandsk efterspørgsel, især husholdningernes konsum og investeringer, mens nettoeksporten vil yde et negativt bidrag. I 2025 forventes det reale BNP at stige med 3,3 %, da væksten i den indenlandske efterspørgsel begynder at aftage. I 2026 ventes det reale BNP at stige med 2,9 % i takt med den stadig aftagende indenlandske efterspørgsel, mens nettoeksporten vil yde et neutralt bidrag. Den potentielle BNP-vækst i Kroatien ventes i løbet af prognoseperioden at stige med 4,2 % i 2024, 3,6 % i 2025 og 3,3 % i 2026 med udgangspunkt i kapitalakkumulation, totalfaktorproduktivitet og arbejdskraftbidrag, hvor sidstnævnte falder markant frem mod 2026 som følge af en faldende andel af personer i den erhvervsaktive alder og til trods for en højere erhvervsfrekvens. Arbejdsløsheden lå på 6,1 % i 2023 og vil ifølge Kommissionens fremskrivninger være på 5,1 % i 2024, 4,7 % i 2025 og 4,6 % i 2026. Inflationen (BNP-deflatoren) ventes at falde fra 11,7 % i 2023 til 6,6 % i 2024 og ligge på 3,2 % i 2025 og 2,1 % i 2026.

(14) Hvad angår den finanspolitiske udvikling, udgjorde Kroatiens offentlige underskud i 2023 0,9 % af BNP. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 ventes det at udgøre 2,1 % af BNP i 2024 og at forblive på 2,1 % af BNP i 2025 og – ud fra en antagelse om uændret politik – at falde til 1,9 % i 2026. Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 tager endnu ikke hensyn til Kroatiens budgetforslag for 2025, som regeringen fremsatte for det nationale parlament i november. Den indregner dog budgetrammen for 2025-2027, som blev vedtaget af regeringen den 31. oktober. Den offentlige gæld udgjorde 61,8 % af BNP ved udgangen af 2023. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 ventes gældskvoten at falde til 57,3 % af BNP ved udgangen af 2024. Den forventes at falde til 56,0 % af BNP ved udgangen af 2025 og derefter at forblive på 56,0 % ved udgangen af 2026. Kommissionens finanspolitiske prognose tager ikke hensyn til de politiktilsagn, der er indeholdt i de mellemfristede planer, før de understøttes med troværdigt bebudede og tilstrækkeligt specificerede konkrete politiske foranstaltninger.

([8]) Kommissionens udtalelse om Kroatiens udkast til budgetplan (C(2024) 9080 final af 26.11.2024).
([9]) Rådets henstilling af 21. oktober 2024 om Kroatiens økonomiske, budgetmæssige, beskæftigelsesmæssige og strukturelle politikker, (EUT C, C/2024/6818, 29.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6818/oj).

Nettoudgiftskurs og væsentligste makroøkonomiske antagelser i planen

(15) Kroatiens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag dækker perioden 2025-2028 og fremlægger en finanspolitisk tilpasning over fire år.

(16) Planen indeholder alle de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 13 i forordning (EU) 2024/1263.

(17) Planen, suppleret med tillægget, indeholder et tilsagn om en nettoudgiftskurs som angivet i tabel 2, hvilket svarer til en gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne på 4,8 % frem til 2028.

De tekniske oplysninger (som antager en lineær tilpasning) svarer til en gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne på 4,0 % i løbet af tilpasningsperioden (2025-2028). Den nettoudgiftskurs, der gives tilsagn om i planen, angives at føre til en strukturel primær saldo på - 0,2 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028) ([10]). Det er højere end minimumsniveauet for den strukturelle primære saldo på - 0,4 % af BNP i 2028 som meddelt af Kommissionen i de tekniske oplysninger den 21. juni 2024 ([11]).

I planen antages det, at den potentielle BNP-vækst vil falde til 2,5 % i 2028 (fra 4,5 % i 2024). Samtidig ventes vækstraten for BNP-deflatoren ifølge planen at falde til 2,2 % i 2028 (fra 6,7 % i 2024).

Tabel 2: Nettoudgiftskurs og væsentligste antagelser i Kroatiens plan

	2024	2025	2026	2027	2028	Gennemsnit i planens løbetid 2025-2028
Vækst i nettoudgifterne (årlig, i %)	18,6	6,4	4,9	4,1	3,7	4,8
Vækst i nettoudgifterne (kumuleret, fra basisåret 2023, i %)	18,6	26,2	32,3	37,8	42,9	ikke relevant
Potentiel BNP-vækst (i %)	4,5	4,0	3,5	2,9	2,5	3,2
Inflation (vækst i BNP-deflator, i %)	6,7	3,7	2,6	2,4	2,2	2,7

Kilde: Kroatiens mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag og Kommissionens beregninger.

Betydning af planens tilsagn vedrørende nettoudgifterne for den offentlige gæld

(18) Hvis den nettoudgiftskurs, der er givet tilsagn om i planen, og de underliggende antagelser realiseres, vil den offentlige gæld ifølge planen gradvist falde fra 57,3 % af BNP i 2024 til 53,1 % ved udgangen af tilpasningsperioden i 2028, jf. nedenstående tabel. På mellemlang sigt ventes gældskvoten gradvist at falde til 49 % i 2038. Selv om disse opgørelser ikke afspejler tillægget af 21. november, sikrer dets konservative tilgang til nettoudgiftskursen, at den forventede offentlige gæld forbliver på et troværdigt forsvarligt niveau.

([10]) Dette afsejler ikke det tillæg, der blev indgivet den 21. november 2024, og dets mere konservative tilgang til nettoudgiftskursen.
([11]) I scenariet uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed.

Tabel 3: Udvikling i offentlig gæld og offentlig saldo ifølge Kroatiens plan

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Offentlig gæld (i % af BNP)	61,8	57,3	55,8	54,9	54,1	53,1	49,0
Offentlig saldo (i % af BNP)	- 0,9	- 2,1	- 2,3	- 1,9	- 1,8	- 1,5	- 1,4

Kilde: Kroatiens mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag.

Ifølge planen vil den offentlige gæld dermed forblive under traktatens referenceværdi på 60 % af BNP på mellemlang sigt.

På basis af de politiske tilsagn og de makroøkonomiske antagelser i planen er den nettoudgiftskurs, der er angivet i planen, således i overensstemmelse med gældskravet som fastsat i artikel 16, stk. 2, i forordning (EU) 2024/1263.

Betydning af planens tilsagn vedrørende nettoudgifterne for den offentlige saldo

(19) Baseret på nettoudgiftskursen og antagelserne i planen vil det offentlige underskud stige fra 2,1 % af BNP i 2024 til 2,3 % i 2025 for derefter at falde gradvist til 1,5 % i 2028. Selv om disse opgørelser ikke afspejler tillægget af 21. november 2024, sikrer dets konservative tilgang til nettoudgiftskursen, at det forventede offentlige underskud holdes under 3 % af BNP på mellemlang sigt.

Ifølge planen vil den offentlige saldo således ikke overstige referenceværdien på 3 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028).

Samtidig vil det offentlige underskud ikke overstige 3 % af BNP i de ti år, der følger efter tilpasningsperioden (dvs. frem til 2038).

På basis af de politiske tilsagn og de makroøkonomiske antagelser i planen er den nettoudgiftskurs, der er angivet i planen, således i overensstemmelse med underskudskravet som fastsat i artikel 6, litra b), og artikel 16, stk. 2, i forordning (EU) 2024/1263.

Makroøkonomiske antagelser i planen

(20) Planen er baseret på en række antagelser, der adskiller sig fra Kommissionens antagelser som meddelt Kroatien den 21. juni 2024. Navnlig lægger planen andre antagelser til grund for fire variabler, nemlig udgangspunkt (strukturel primær saldo), potentiel BNP-vækst, vækst i BNP-deflator og nominel implicit rente. Det er nødvendigt at undersøge disse forskelle i antagelserne nøje for at sikre, at de understøttes af solide og datadrevne økonomiske argumenter, navnlig da den gennemsnitlige vækst i nettoudgifterne i planen er højere, end de tekniske oplysninger indebærer. Disse forskelle i antagelserne vurderes nedenfor.

De forskelle i antagelserne, der har den største indvirkning på den gennemsnitlige vækst i nettoudgifterne, er anført nedenfor sammen med en særskilt vurdering af hver enkelt forskel.

— Planen bygger på mere ajourførte data og lægger en bedre udgangsstilling til grund end Kommissionens antagelser som meddelt 21. juni. Ifølge den forudgående vejledning udgjorde den strukturelle primære saldo i 2024 -2 % af BNP, mens planen bygger på en antagelse om - 1,5 % af BNP ligesom Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024. Den højere strukturelle primære saldo skyldes en betydelig revision af de data, der blev frigivet efter fremsendelsen af den forudgående vejledning. Dette bidrager til en højere gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne i tilpasningsperioden end antaget af Kommissionen. Denne antagelse anses for behørigt begrundet.

— I planen antages det, at den potentielle BNP-vækst gradvist vil falde fra de anslåede 4,5 % i 2024 til 2,5 % i 2028 for at aftage yderligere til 1,6 % i 2038, hvilket giver et gennemsnit på 3,2 % i hele tilpasningsperioden. Ifølge Kommissionens forudgående vejledning forventes det potentielle output at stige med 2,6 % i gennemsnit i samme periode. I årene efter tilpasningsperioden er antagelserne vedrørende potentiel vækst de samme i planen som i den forudgående vejledning. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 udgør den gennemsnitlige potentielle vækst i tilpasningsperioden 2,9 %, hvilket afspejler de ajourførte data og nye antagelser siden forårsprognosen 2024. Forskellen mellem planen og den forudgående vejledning for så vidt angår selve tilpasningsperioden kan kun delvist tilskrives de reviderede data og nye antagelser. Den kan også i høj grad tilskrives planens antagelse om en betydelig vækst i beskæftigelsen. Samlet set bidrager dette ifølge planen til en højere gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne i tilpasningsperioden end antaget af Kommissionen. Denne antagelse anses derfor ikke for behørigt begrundet.

— I planen antages BNP-deflatoren at ligge på 6,7 % i 2024, 3,7 % i 2025, 2,6 % i 2026, 2,4 % i 2027 og 2,2 % i 2028. Ifølge Kommissionens forudgående vejledning antages BNP-deflatoren at ligge på 5,5 % i 2024 for derefter at falde til 2,2 % i både 2025 og 2026 og stige en smule til 2,3 % i 2027 og 2028. I Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 antages en højere BNP-deflator i 2024 og 2025 end i den forudgående vejledning (henholdsvis 6,6 % og 3,2 %), hvilket afspejler ajourføringen af data og nye antagelser siden forårsprognosen 2024. Ifølge Kommissionens fremskrivninger vil BNP-deflatoren være på 2,1 % i 2026. Planen bygger dermed på en antagelse om en højere BNP-deflator end ifølge Kommissionens antagelser (0,5 procentpoint i både 2025 og 2026), hvilket afspejler højere private og offentlige forbrugsdeflatorer. Dette bidrager ifølge planen til en højere gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne i tilpasningsperioden end antaget af Kommissionen. Denne antagelse anses derfor ikke for behørigt begrundet.

— I planen antages den nominelle implicitte rente at ligge på 2,9 % i 2024 og derefter gradvist at falde til 2,6 % i 2028. Dette bidrager ifølge planen til en højere gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne i tilpasningsperioden end antaget af Kommissionen. Kommissionens forudgående vejledning bygger på en antagelse om en nominel implicit rente på 2,8 % i 2024, som gradvist vil stige til 3,1 % i 2028. Den lavere nominelle implicitte rente i planen afspejler lavere markedsrenter som følge af de relevante kreditvurderingsbureauers opjusteringer af Kroatiens kreditvurdering. Samlet set anses planens antagelse at være behørigt begrundet med anvendelsen af nyere markedsdata.

Samlet set kan alle forskellene i antagelserne samlet set føre til en gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne i planen, der er betydeligt højere end den gennemsnitlige vækst i nettoudgifterne, der fremgår af de tekniske oplysninger. Kroatiens plan, suppleret ved tillægget, indeholder imidlertid en mere forsigtig nettoudgiftskurs, som fører til en gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne, som stadig overstiger den gennemsnitlige nettoudgiftsvækst i de tekniske oplysninger, men dog kun i et omfang, der kan tilskrives forskellige antagelser, der er behørigt begrundet.

Kommissionen vil tage hensyn til ovenstående vurdering af planens antagelser i fremtidige vurderinger af overholdelsen af nettoudgiftskursen.

Den finanspolitiske strategi i planen

(21) Ifølge den vejledende finanspolitiske strategi i planen vil tilsagnene vedrørende nettoudgifter blive indfriet ved hjælp af både udgiftsbegrænsninger og diskretionære indtægtsstigninger. Med henblik på at nå de finanspolitiske mål anføres det i planen, at visse udgiftskategorier, som er under regeringens kontrol, vil udvise en begrænset vækst (f. eks. forventes udgifterne til aflønning af ansatte at falde fra 13,0 % af BNP i 2025 til 12,6 % i 2028). Ifølge planen forventes de diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, som er knyttet til den skattereform, der træder i kraft i 2025, at give yderligere indtægter svarende til 0,4 % af BNP over hele tilpasningsperioden. Samtidig er der også foranstaltninger, som øger de offentlige udgifter, og som relaterer sig til gennemførelsen af pensionsreformen (forøgelse af formlen for indeksregulering af pensionen) og gennemførelsen af nye socialpolitiske tiltag inden for f. eks. prisoverkommelige boliger.

Specifikationen af de politiske foranstaltninger, der skal gennemføres, skal bekræftes eller justeres og kvantificeres i de årlige budgetter. Samtidig er der risici forbundet med gennemførelsen af den vejledende finanspolitiske strategi i planen, som er relateret til de makroøkonomiske antagelser, der ligger til grund for planen, udsættelser af udbudsprocedurerne, som kan forsinke investeringer, samt yderligere forsinkelser af strukturreformer.

Udkastet til budgetplan for 2025 præciserer de politiske foranstaltninger, der skal føre til opfyldelsen af tilsagnet vedrørende nettoudgifterne for 2025 ([12]).

Reformer og investeringer, som reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og håndterer Unionens fælles prioriteter

(22) I planen beskrives politiske hensigter vedrørende reformer og investeringer med henblik på at reagere på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, navnlig de landespecifikke henstillinger, og håndtere EU's fælles prioriteter. Planen indeholder 290 planlagte reform- og investeringstiltag, hvoraf 209 støttes finansielt af genopretnings- og resiliensfaciliteten, og 81 er nyligt identificerede foranstaltninger eller foranstaltninger under andre EU-programmer, herunder under samhørighedspolitikken. Generelt er foranstaltningerne i genopretnings- og resiliensplanen udfærdiget med henblik på at støtte gennemførelsen af eksisterende landespecifikke henstillinger. De nye foranstaltninger i planen for finans- og strukturpolitiske tiltag bidrager yderligere til gennemførelsen af tidligere års landespecifikke henstillinger såvel som nye henstillinger fra 2024.

(23) Hvad angår den fælles prioritet om en retfærdig grøn og digital omstilling, herunder klimamålene i forordning (EU) 2021/1119, indeholder planen en række foranstaltninger til støtte for klimaneutralitet og håndtering af udfordringer i forbindelse med tilpasning til klimaændringer. For at intensivere indsatsen hen imod 2030-målet og gennemførelsen af den integrerede nationale energi- og klimaplan vil der blive oprettet en planlægningsramme for gennemførelse af strategien for kulstoffattig udvikling, herunder et forslag til bindende sektorspecifikke reduktionsmål for udledningen i de sektorer, der har vanskeligst ved at opnå en dekarbonisering, og om oprettelse af de nødvendige strukturer til anvendelse af Den Sociale Klimafond. For at styrke klimaresiliensen vil der blive vedtaget en handlingsplan indeholdende indikatorer med henblik på at fremskynde gennemførelsen af klimatilpasningsstrategien. Disse tiltag er relateret til de landespecifikke henstillinger fra 2023 om effektiv udnyttelse af EU-midler og om at reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer.

Planen indeholder foranstaltninger, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, med henblik på at styrke den offentlige forvaltning, retsvæsenet og statens aktiver gennem digitalisering og forenkling af de administrative og retslige procedurer, styrke statens IKT-infrastruktur, udvide nettet for digitale tjenester og udbrede husstandenes adgang til bredbånd og 5G. Reformerne og investeringerne inden for statslig IKT-infrastruktur og digitale tjenester er relateret til de landespecifikke henstillinger fra 2020 om bedre adgang til digital infrastruktur og digitale tjenester, fremme tilegnelse af færdigheder og forbedre effektiviteten og kapaciteten i den offentlige forvaltning til at tilrettelægge og gennemføre offentlige projekter og politikker på centralt og lokalt niveau. Planen indeholder foranstaltninger, der ikke indgår i genopretnings- og resiliensplanen, med henblik på at øge cybersikkerheden, yderligere digitalisere offentlige tjenester og forbedre dataforvaltningen i den offentlige forvaltning. Disse foranstaltninger er relateret til de landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 om forbedring af den elektroniske kommunikation ved domstolene, effektivisering af retsvæsenet og forbedring af adgangen til digital infrastruktur og digitale tjenester. Samtidig indeholder planen vigtige reformer med henblik på at gøre forskerkarrierer inden for IKT mere attraktive, som er relateret til de landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 om forbedring af adgangen til digital infrastruktur og digitale tjenester samt målretning af investeringer mod den grønne og den digitale omstilling. Planen indeholder også en række foranstaltninger inden for transportsektoren, som indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og som bl.a. skal efterkomme de landespecifikke henstillinger om forbedring af adgangen til digital infrastruktur og digitale tjenester, fremme af den grønne og den digitale omstilling, reducering af energiefterspørgslen og af afhængigheden af fossile brændstoffer inden for transport og fremme af bæredygtige transportløsninger. Planen indeholder også foranstaltninger vedrørende energirenovering samt renovering efter jordskælv af bygninger, udvikling af et seismologisk datanetværk, cirkulær anvendelse af byggeaffald fra bygninger med status som kulturgode samt udvikling af strategier om grøn byfornyelse, som alle er relateret til landespecifikke henstillinger om energieffektivitet, grøn omstilling, mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og videreførelse af gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

(24) Med hensyn til den fælles prioritet om social og økonomisk modstandsdygtighed, herunder den europæiske søjle for sociale rettigheder, indeholder planen en omfattende reform af uddannelsessystemet, der skal sikre bedre adgang til førskoleundervisning og børnepasning og til videregående uddannelse samt forbedre kvaliteten af grundskolen og de videregående uddannelser, herunder ved at indføre heldagsundervisning og forberede overgangen til heldagsskolen i grundskolen. Reformen af uddannelsessystemet er relateret til den landespecifikke henstilling fra 2019 om forbedring af adgangen til og kvaliteten og arbejdsmarkedsrelevansen af uddannelse, den landespecifikke henstilling fra 2020 om fremme af tilegnelse af færdigheder, den landespecifikke henstilling fra 2024 om at mindske manglen

([12]) Jf. Kommissionens udtalelse af 26. november 2024 om Kroatiens udkast til budgetplan.

på kvalificeret arbejdskraft ved at styrke grundlæggende færdigheder og forbedre opkvalificering og omskoling og den landespecifikke henstilling fra 2023 og 2024 om at fortsætte den stabile gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. Planen indeholder også vigtige arbejdsmarkedsreformer for at forbedre de retlige rammer og øge beskæftigelsen ved at forbedre adgangen til og kvaliteten af erhvervsuddannelse og voksenuddannelse, tilvejebringe målrettede aktive arbejdsmarkedspolitikker og styrke systemet for inklusion og overvågning af sårbare grupper. Disse reformer er relateret til de landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 om styrkelse af arbejdsmarkeds-foranstaltninger og -institutioner, forbedring af deres samarbejde med sociale tjenester og forbedring af tilstrækkeligheden af arbejdsløshedsydelser og garanterede minimumsydelser. Med hensyn til social modstands-dygtighed indeholder planen en reform af pensionssystemet for at øge pensionernes tilstrækkelighed samt omfattende reformer af det sociale velfærdssystem, der har til formål at mindske risikoen for fattigdom og social udstødelse for sårbare grupper ved at integrere sociale ydelser og forbedre kvaliteten og tilgængeligheden af afinstitutionaliserede lokalsamfundsbaserede sociale tjenester, navnlig langtidspleje. Disse sociale velfærdsreformer er relateret til den landespecifikke henstilling fra 2019 om konsolidering af sociale ydelser og forbedring af deres indvirkning på fattigdomsbekæmpelse, den landespecifikke henstilling fra 2020 om forbedring af tilstrækkeligheden af arbejdsløshedsydelserne og garanterede minimumsydelser og den landespecifikke henstilling fra 2024 om at reducere manglen på arbejdskraft og færdigheder ved at lette adgangen til formel langtidspleje i hjemmet og i lokalsamfundet. Planen indeholder også adskillige foranstaltninger til beskyttelse af børn i risiko for fattigdom og social udstødelse inden for rammerne af den europæiske børnegaranti.

Planen indeholder desuden foranstaltninger til yderligere at forbedre resultaterne og konkurrenceevnen inden for offentlig forskning, udvikling og innovation ved at mindske fragmenteringen af offentlige forskningsinstitutter og videregående uddannelsesinstitutioner og yde tilskud til forskningsprojekter under et nyt rammeprogram i overensstemmelse med de landespecifikke henstillinger fra 2019 om at målrette investeringstiltag inden for økonomisk politik mod forskning og innovation og om at forbedre de nationale myndigheders kapacitet til at udforme offentlige projekter og politikker, med den landespecifikke henstilling fra 2020 om at øge den offentlige forvaltnings effektivitet og kapacitet til at udforme og gennemføre offentlige projekter og med de landespecifikke henstillinger fra 2024 om at fortsætte gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen og at forbedre konkurrenceevnen ved at afhjælpe den store fragmentering af offentlige forskningsinstitutioner. Planen indeholder desuden reformer, der skal forbedre den offentlige forvaltnings virkemåde ved at forbedre de offentligt ansattes kapacitet i overensstemmelse med den landespecifikke henstilling fra 2020 om at øge den offentlige forvaltnings effektivitet og kapacitet til at udforme og gennemføre offentlige projekter, med de landespecifikke henstillinger fra 2022 og 2024 om at fortsætte gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen og med den landespecifikke henstilling fra 2024 om at mindske manglen på kvalificeret arbejdskraft. Planen indeholder også foranstaltninger, som indgår i genopretnings- og resiliensplanen under komponenten renovering af bygninger, som fokuser på udvikling af færdigheder til genopbygning efter jordskælv og energirenovering samt indførelse af nye voksenuddannelsesprogrammer inden for byggeri for arbejdstagere fra lande uden for EU, som er relateret til de landespecifikke henstillinger om fremme af erhvervelse af færdigheder med henblik på grøn omstilling, sikring af effektiv udnyttelse af midler og fortsættelse af gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

(25) Hvad angår den fælles prioritet om energisikkerhed, indeholder planen centrale investeringer, der også indgår i genopretnings- og resiliensplanen og har til formål at opgradere elnet, øge genforgasningskapaciteten for flydende naturgas (LNG) og udvide den grænseoverskridende gastransportinfrastruktur. Desuden indeholder planen foranstaltninger til støtte for udbredelsen af vedvarende energikilder, energirenovering af bygninger, energieffektivitet i industrien og bæredygtig nulemissionstransport, samtidig med at energifattigdom bekæmpes. Disse foranstalt-ninger er relateret til de landespecifikke henstillinger for 2019 om at målrette investeringspolitiske tiltag mod energieffektivitet, vedvarende energi og miljøinfrastruktur, den landespecifikke henstilling fra 2020 om at målrette investeringer mod den grønne og den digitale omstilling, navnlig miljøinfrastruktur, ren og effektiv produktion og anvendelse af energi, de landespecifikke henstillinger fra 2022 om diversificering af importen af fossile brændstoffer og reduktion af den samlede afhængighed af fossile brændstoffer og om fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi, de landespecifikke henstillinger fra 2022, 2023 og 2024 om at fortsætte gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen samt den landespecifikke henstilling fra 2023 om at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer ved at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi.

(26) Hvad angår den fælles prioritet om forsvarskapaciteter, indeholder planen ikke nærmere oplysninger om de investeringer eller reformer, der er relateret til denne fælles prioritet.

(27) Planen indeholder også andre politiske foranstaltninger, der går videre end EU's fælles prioriteter, herunder med henblik på at forbedre forvaltningen af statslige aktiver ved at reducere antallet af statsejede virksomheder og forbedre ledelsen heraf, bl.a. ved at tilpasse nationale standarder til international bedste praksis, og styrke den menneskelige kapacitet til at overvåge virksomhedsledelse i statsejede virksomheder. Disse foranstaltninger er relateret til den landespecifikke henstilling fra 2019 om at forbedre virksomhedsledelsen i statsejede virksomheder og øge salget af statsejede virksomheder og inaktive aktiver. Desuden omfatter planen yderligere liberalisering af

markederne for tjenesteydelser, lettelse af administrative og skattemæssige byrder og styrkelse af støtten til vækst i nystartede virksomheder. Disse foranstaltninger er relateret til den landespecifikke henstilling fra 2019 om overdreven regulering af markeder for produkter og tjenesteydelser og reduktion af de mest byrdefulde skattelignende afgifter og de landespecifikke henstillinger fra 2020 om yderligere reduktion af parafiskale afgifter og lovgivningsmæssige begrænsninger på vare- og tjenestemarkederne og fremme af private investeringer for at fremme økonomisk genopretning. Planen indeholder også foranstaltninger såsom ydelse af lån og rentegodtgørelser til mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, støtte til projekter i midcapselskaber og store virksomheder og investering i egenkapital- og kvasiegenkapitalinstrumenter, som er relateret til den landespecifikke henstilling fra 2020 om opretholdelse af foranstaltninger til at tilvejebringe likviditet til små og mellemstore virksomheder og den landespecifikke henstilling fra 2024 om fremskyndelse af investeringer, der støttes af EU-midler. Den indeholder også foranstaltninger til fremme af mere velfungerende kapitalmarkeder i overensstemmelse med den seneste landespecifikke henstilling fra 2024 om øget adgang til forskellige finansieringskilder og fremme af kapitalmarkederne. Planen indeholder også foranstaltninger, som indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og vedrører modernisering af søhavne, tilpasning af fuldt autonome og elektriske køretøjer og infrastruktur til handicappede passagerers behov og yderligere gennemførelse af den landespecifikke henstilling fra 2020 om øget adgang til digital infrastruktur og digitale tjenester. Desuden indeholder planen foranstaltninger, som indgår i genopretnings- og resiliensplanen, vedrørende energirenovering af bygninger med status som kulturgode, integration af seismiske data i ekspertbaser for fysiske planer og vedtagelse af retningslinjer for anvendelsen af en model for overvågning af energiforbruget i etageejendomme, som bl.a. er relateret til den landespecifikke henstilling fra 2020 om øget adgang til digital infrastruktur og digitale tjenester.

Planen har desuden til formål at styrke sundhedssystemets modstandsdygtighed ved at udvide adgangen til tjenester gennem innovative modeller, investeringer i banebrydende udstyr og infrastruktur samt i digitalisering af lægemiddelvejen, samtidig med at kvaliteten af plejen forbedres gennem harmoniserede kliniske retningslinjer og specialiseret uddannelse. Disse tiltag har til formål at tackle centrale sundhedsudfordringer relateret til bl.a. onkologi og ventelister og samtidig forbedre affalds- og ressourceforvaltningen i sundhedsfaciliteter og dermed støtte de landespecifikke henstillinger fra 2020 om forbedring af sundhedssystemernes modstandsdygtighed og om fremme af en afbalanceret levering af sundhedsydelser og e-sundhed samt den landespecifikke henstilling fra 2021 om finanspolitiske reformer for bæredygtig sundhedspleje. Uddannelsesrelaterede aspekter er også relateret til den landespecifikke henstilling fra 2020 om fremme af tilegnelse af færdigheder. Kroatien gennemfører også foranstaltninger, som ikke indgår i genopretnings- og resiliensplanen, herunder udvikling af e-sundhed, palliativ pleje og medicinsk teknologivurdering samt fremme af en sund livsstil og sygdomsforebyggelse.

(28) Planen indeholder oplysninger om sammenhængen og, hvor det er relevant, komplementariteten med fondene under samhørighedspolitikken og Kroatiens genopretnings- og resiliensplan. De investeringer under samhørighedspolitikken, der tager sigte på at styrke forsknings- og innovationskapaciteten, supplerer investeringer og reformer under genopretnings- og resiliensplanen, der har til formål at forbedre den offentlige forskningssektors resultater samt virksomhedernes innovationsresultater. Investeringer i uddannelsesfaciliteter, der dækker alle uddannelsesniveauer, supplerer investeringer under genopretnings- og resiliensplanen og bidrager til at udvide adgangen til førskoleundervisning og børnepasning og videregående uddannelse og forbedre kvaliteten af grundskoleuddannelsen.

(29) Planen indeholder en oversigt over behovet for offentlige investeringer i Kroatien i relation til EU's fælles prioriteter med undtagelse af den fjerde prioritet vedrørende opbygning af forsvarskapacitet. Formålet med planen er at hjælpe med at dække behovet for offentlige investeringer i Kroatien i relation til EU's fælles prioriteter. Hvad angår den første fælles prioritet om en retfærdig, grøn og digital omstilling, herunder overholdelse af den europæiske klimalov, beskriver planen investeringsbehovene for 78 foranstaltninger. Foranstaltningerne vedrører bl.a. investeringer i grøn energi og brint, energieffektivitet og fremme af ren energi, investeringer i bæredygtig by- og jernbanetransport, digitalisering af den offentlig forvaltning og af retssystemet, støtte og fremme forskning og udvikling. Hvad angår prioriteten om social og økonomisk modstandsdygtighed, herunder den europæiske søjle for sociale rettigheder, beskriver planen investeringsbehovene for 30 foranstaltninger. Disse vedrører bl.a. foranstaltninger til forbedring af adgangen til økonomisk overkommelige boliger, voksenuddannelsesprogrammer, vouchere til omskoling og opkvalificering, aktive arbejdsmarkedspolitikker, opførelse og opgradering af ECEC-faciliteter samt primær- og sekundærskoler, herunder for at fuldføre overgangen til heldagsundervisning grundskolen, og demografiske revitaliseringsforanstaltninger for at støtte børnefamilier og forhindre affolkning. Hvad angår prioriteten om energisikkerhed, beskriver planen investeringsbehovene for 15 foranstaltninger, der bl.a. vedrører forbedring af energieffektiviteten gennem bygningsrenovering, fremme af ren energi gennem udvikling af brintproduktionskapacitet og ladestationer og opgradering af eltransmissionsnettet.

Konklusion på Kommissionens vurdering

(30) Overordnet set finder Kommissionen, at Kroatiens plan opfylder kravene i forordning (EU) 2024/1263.

RÅDETS SAMLEDE KONKLUSION

(31) Rådet ser med tilfredshed på Kroatiens mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag og mener, at en fuldstændig gennemførelse heraf vil bidrage til at sikre sunde offentlige finanser og støtte holdbarheden af den offentlige gæld samt bæredygtig og inklusiv vækst.

(32) Rådet noterer sig Kommissionens vurdering af planen. Rådet opfordrer imidlertid Kommissionen til at forelægge sin vurdering af fremtidige planer i et særskilt dokument i forhold til Kommissionens henstillinger med henblik på Rådets henstillinger.

(33) Rådet noterer sig Kommissionens vurdering af nettoudgiftskursen og de vigtigste makroøkonomiske antagelser i planen, herunder i forbindelse med Kommissionens forudgående vejledning, samt betydningen af planens nettoudgiftskurs for det offentlige underskud og den offentlige gæld. Rådet noterer sig Kommissionens vurdering, at de makroøkonomiske og finanspolitiske antagelser, selv om de i nogle tilfælde afviger fra Kommissionens antagelser, bl.a. for at tage højde for ajourførte makroøkonomiske og finanspolitiske data, generelt er behørigt begrundede og understøttet af sunde økonomiske argumenter. Rådet noterer sig planens brede finanspolitiske strategi og risiciene forbundet med udsigterne, som kan påvirke realiseringen af det makroøkonomiske scenario samt de underliggende antagelser og opfyldelsen af planens nettoudgiftskurs. Rådet ser navnlig også med tilfredshed på, at relevante interessenter blev inddraget på nationalt plan forud for indgivelsen af planen. Rådet noterer sig også, at geopolitiske risici kan lægge pres på forsvarsudgifterne.

(34) Rådet forventer, at Kroatien er rede til at tilpasse sin finanspolitiske strategi efter behov for at sikre, at landets nettoudgiftskurs opfyldes. Rådet er besluttet på nøje at overvåge den økonomiske og finanspolitiske udvikling, herunder den, der ligger til grund for scenariet i planen.

(35) Rådet mener, at der i god tid inden næste runde af den finanspolitiske overvågning er behov for yderligere drøftelser med henblik på at nå frem til en fælles forståelse af betydningen for den årlige overvågning af vækstraterne i de kumulative nettoudgifter.

(36) Rådet noterer sig Kommissionens beskrivelse af de reform- og investeringsbehov og de påtænkte reformer og investeringer, der reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og understreger betydningen af at sikre gennemførelsen af disse reformer og investeringer. Rådet vil på grundlag af rapporter fra Kommissionen vurdere disse reformer og investeringer og overvåge deres gennemførelse inden for rammerne af det europæiske semester.

(37) Rådet ser frem til Kroatiens årlige statusrapporter, der navnlig skal indeholde oplysninger om fremskridtene med gennemførelsen af den nettoudgiftskurs, som Rådet har fastsat, og gennemførelsen af bredere reformer og investeringer inden for rammerne af det europæiske semester.

(38) I overensstemmelse med artikel 17 i forordning (EU) 2024/1263 bør Rådet rette en henstilling til Kroatien om fastsættelse af den nettoudgiftskurs, der er anført i planen,

HENSTILLER at Kroatien

1. sikrer, at væksten i nettoudgifter ikke overstiger de maksimumsgrænser, der er fastsat i bilag I til denne henstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. januar 2025.

På Rådets vegne

A. DOMAŃSKI

Formand

BILAG I

Maksimale vækstrater for nettoudgifterne
(årlige og kumulerede vækstrater, i nominelle tal)

Kroatien

År		2025	2026	2027	2028
Vækstrater (i %)	Årlig	6,4	4,9	4,1	3,7
	Kumuleret (*)	26,2	32,3	37,8	42,9

(*) De kumulerede vækstrater beregnes med 2023 som basisår. De kumulative vækstrater anvendes i den årlige overvågning af efterfølgende overholdelse i kontrolkontoen.